

DZIENNIK ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO

Przedpłata miesięczna Mk 22000—

Redakcja i Administracja przy ul. Ciężarowej 18. Tel. 1. 64.

Przedpłata miesięczna Mk 22000—

CENY OGŁOSZEŃ: Wiersz millimetry jednoszpaltowy 400 Mk W rubryce „Nadestane” 50%, na pierwszej stronie lub w tekście jako też układ tabelaryczny 100% dodatku W niedziele i święta 25% drożej. Ceny obowiązują od dnia zmiany w nagłówku.

Rocznik 18/1

Cieszyn, sobota 14 lipca 1923

Nr. 102

Niemieckie gimnazjum w Cieszynie.

Cieszyn, 13 lipca.

Cieszyńska policja aresztowała ubiegłej nocy Rudolfa Kubalę, abiturienta niemieckiego gimnazjum w Cieszynie pod zarzutem zdrady głównej według § 58 i zakłócenia spokoju publicznego według § 65 ustawy karnej. Dłuższe już dochodzenia wskazują na współudział Kubali i kilku uczniów tutejszego niemieckiego gimnazjum w organizacjach bojowych Rzeszy Slobtschutz, Orgesch, Erhard, na Śląsku Górnym. Działalność ich sięgała aż do zagłębia Ruhry. Dalsze dochodzenia są w toku.

Sprawa niemieckiego gimnazjum w Cieszynie ciągle jeszcze nie jest wyjaśniona. Wprawdzie Rada Wojewódzka uchwaliła dnia 15 czerwca zlikwidować ten zakład, skutkiem czego nie odbyły się przedwakacyjne wpisy, jednakowoż dnia 5 lipca na 54 posiedzeniu sejmiku śląskiego na skutek wywodów bielskiego posła Panta, który twierdził, że Rada Wojewódzka nie była powołana do powzięcia powyższej uchwały, gdyż jej uprawnienia nie są jeszcze ustalone — odesłano sprawę raz jeszcze do Szkolnej komisji sejmiku celem ponownego rozpatrzenia, po czym sprawa raz jeszcze omawiana będzie na pełnym posiedzeniu sejmiku.

Sprawa jest o tyle niepokojąca, że wnieśiane są w grę najróżniejsze wpływy i osobistości oraz względy uboczne, jakie starają się zaciemnić jasną skądinąd, jak słońce, sprawę. Wiadomo powszechnie, że już kilkakrotnie na tem miejscu datami statystycznymi ujawniono to, że Niemcy Śląska Cieszyńskiego, których jest zaledwie 35 tysięcy, a więc około 20 procent, — pod względem średniego szkolnictwa są niebywale uprzywilejowani, posiadają bowiem o 4 średnie zakłady, a więc 1 na 8000 kilkaset głów, podczas gdy Polacy posiadają zaledwie 3 zakłady średnie, a więc jeden na 30 kilka tysięcy głów tak, że Niemcy Śląska Cieszyńskiego posiadają średnich zakładów stosunkowo cztery razy więcej, niż gospodarze kraju. Stwierdzono też ponad wszelką wątpliwość, że osobliwie niemieckie gimnazjum cieszyńskie zapełnione jest przeważnie, ponad połowę, uczniami z poza granicy Rzeczypospolitej, że więc Polska miliardy wyrzuca na kształcenie Niemców-cudzoziemców.

Nieoceniony prezes polskiej Subdelegacji dla rokowań polsko-czeskich, p. prof. Halban, dopatruje się wprawdzie w tym właśnie fakcie wychowywania czeskich zwłaszcza Niemców w niemieckim gimnazjum w polskim Cieszynie wielkiego zysku dla polskiej sprawy — hodowania niejako przez Polaków sprzymierzeńców niemieckich przeciwko Pradze i w tym celu doradza utrzymanie za wszelką cenę niemieckiego gimnazjum w Cieszynie; — polska jednak powszechność w żaden sposób nie może, czy nie umie stanąć na tak zawrotnej wyżynie politycznej i dopatruje się w memoriale szanownego profesora wpływów ubocznych, w jakich zyskiwaniu Niemcy okazują szczęśliwą rękę, w tym

wypadku wpływu choćby bielskich Niemców, ziomków żony lwowskiego polityka, sławnej śpiewaczki p. Selmy Kurz, od kilkunastu lat — Kurz-Halban...

Główną przesłanką politycznych wskazań prof. Halbana było twierdzenie, że między Niemcami Śląska Górnego, Prusakami, a cieszyńskimi Niemcami, Austriakami, istnieje zasadnicza różnica, że „koła niemieckie w Cieszynie podkreślają niejednokrotnie swą odrębność w przeciwstawieniu do Niemców Górnośląskich” — jak brzmi dotyczące miejsce memoriału p. Hal-

ba na do ministerium spraw zagranicznych w Warszawie. „Tę odrębność należałoby popierać i pogłębiać... w tym celu jednak należałoby właśnie postępować oględnie z Niemcami cieszyńskimi i wpływać odpowiednio na koła narodowe polskie...” Aresztowanie ostatniej nocy wychowanka niemieckiego gimnazjum za łączność z górnośląskimi bojowymi zrzeszeniami jaskrawe rzuca światło na polityczną koncepcję szanownego prezesa. Niemieckie gimnazjum miało być słupem, podpierającym strop niebiosów politycznej koncepcji wielkiego polityka — to niemieckie gimnazjum okazuje się zaś, o ironio wszelkich poczynił ludzkich! zaprzeczeniem stanu rzeczy, widzianego przez okulary p. Halbana. W. K.

Ostatnie wiadomości

Obrady sejmiku śląskiego. Na wczorajszym posiedzeniu Sejmu śląskiego prócz wymienionych wczoraj sprawy 40% dodatku dla urzędników województwa i rezolucji o najrychlejszym prowadzeniu polskiej ustawy o współdzielniach, załatwiono następujące sprawy: Odesłano do komisji socjalnej wniosek klubu niemieckiego w sprawie podwyższenia rent dla inwalidów wojennych i pozostałych po nich wdów i sierot a do komisji agrarnej, prawniczej i budżetowej wniosek posła Szuścika i tow. w sprawie utworzenia wojewódzkiego banku rolnego. Następnie przyjęto w drugim i trzecim czytaniu wniosek rady wojewódzkiej w przedmiocie podwyższenia sankcyj karnych w komunalnych sankcjach podatkowych, ustawę zatwierdzającą rozporządzenie wojewody z lipca 1922 r., znoszącą obszary dworskie w górnośląskiej części województwa. Nadto załatwiono szereg spraw mniejszej wagi. Następne posiedzenie we czwartek.

Konferencja polsko-gdańska zakończona. Wczoraj zakończone zostały trzydniowe konferencje polsko-gdańskie, które odbywały się w pałacu Ligi Narodów, przy współudziale dyrektorów Ligi Colbana i Van Hamela oraz wysokiego komisarza. Poraz pierwszy od chwili utworzenia Wolnego Miasta poruszony został całokształt spraw polsko-gdańskich. Daleko idące znaczenie w tych konferencjach, miała współpraca sekretariatu Ligi, którego wyczerpująca, zgłębiona opinia wydana o całokształcie spraw polsko-gdańskich znacznie posunęła sprawę naprzód. Szczegółowo przedyskutowano wszystkie postulaty Polski i ustalono na mocy tej dyskusji wytyczne dla dalszych rokowań, które mają się odbywać w Gdańsku. W wyniku dyskusji przeprowadzono bilans wszystkich nieuregulowanych dotychczas praw polskich w Gdańsku, których wykonanie nie może ulegać dalszej zwłoce. W najbliższych tygodniach na podstawie tych wytycznych mają być ukończone konieczne przepisy, które wejdą niezwłocznie w życie.

Gdańsk spokojniał. „Gazeta Gdańska” donosi: Polskie zarządzenia ochronne, z których ostatniem było przymusowe meldowanie się oby-

wateli gdańskich w Polsce, wywołało skutek natychmiastowy. Jak wiadomo, rząd polski z góry rok walczył o zniesienie przymusu meldowania się obywateli polskich w Gdańsku, wystarczyło jednak, ażeby przez 2 dni zastosowano taką samą procedurę wobec obywateli gdańskich w Polsce, ażeby złamać opór senatu gdańskiego.

Przymierze defenzywne Polski i Francji. Szwajcarska Agencja telegraficzna donosi, że rządy francuski i polski przedłożyły sekretarjatu Ligi Narodów do rejestracji układ o przymierzu defenzywnym na wypadek niesporowanego napadu.

Podatek majątkowy przyniesie miliard złotych franków. „Gazeta Warszawska” donosi, iż we wtorek komisja skarbową sejmiku rozpatrywać będzie nowy projekt podatku majątkowego, opracowany przez ministra Lindego. W tej nowej formie podatek ten — pisze „Gazeta Warszawska” — może rzeczywiście stać się podstawą sanacji skarbu Państwa i waluty, jak również stworzyć podwalinę pod założenie banku biletowego. Jak wiadomo projekt przewiduje wpływ z podatku na miliard franków złotych.

Olbrzymi wzrost walut obcych w P. K. K. P. Stan rachunków P. K. K. P. z dnia 30 czerwca stwierdza, że zapas walut obcych od 20 czerwca do 30 wzrósł o sumę blisko 1/2 miliona mar. zł., czyli około 5 miliardów mkp. Suma ta jest jednak nieznaczna w porównaniu do zapasu walut, jakie znajdują się na rachunkach zagranicznych P. K. K. P. Zapasy wynoszą 26 milionów marek zł., wartości 276 miliardów mkp. W ciągu dziesięciu dni zapas walut na rachunkach zagranicznych wzrósł o 176%.

Zbrojenia pograniczne. „Dziennik Gdański” donosi: Dwa tygodnie temu na placu ćwiczeń odbyły się wstępne manewry. Brały w nich udział pułki reichswehry pilski, walecki i szczeciński. Strzelano ostro miotaczami min i haubicami polowymi 75. To igranie ogniem odbywało się prowokacyjnie tuż nad granicą polską. Słychać, że Polacy wysłali oficera sztabu generalnego na granicę dla zbadania sprawy i z swojej strony zebrali także wojska(?). W Pile wybuchła panika i ludność zaczęła się już pakować do ucieczki.

—:—

P. K. K. P. Bielsko z dnia 13 lipca 1923

K. czeska	3270—	Dolary	109000—
Mk niem.	0.40	Guld. hol.	42600—
K. austr.	1.45	Funt ang.	500400—
Franki franc.	6440—	Liry włoskie	4720—
Franki szw.	19060—	Złoty polski	17000—

Wiadomości miejscowe i zamiejscowe

Co słyhać z domem przy ul. Lenaua? Otóż słyhać podobno źle. Dowiadujemy się, że odpowiedzialne czynniki w Katowicach chcą rzekomo sprzedać tę niewykończoną kamienicę z powodu braku funduszy wojewódzkich na wykończenie jej. Polski ogół uważa, że gdzieś jak gdzie, ale właśnie tu pieniędzy braknąć nie powinno. Dom ten koniecznie jest potrzebny, wiadomo bowiem, że ponad 40 rodzin urzędniczych, nie licząc już stukilkudziesięciu stron innych, czeka w Cieszynie na mieszkania. Jeżeli zaś wojewódzkie władze istotnie noszą się z zamiarem sprzedania domu — powinno go sprzedać z powrotem gminie i za te same pieniądze, za jakie je od gminy kupiły. Kładziemy tę sprawę, tak ważną, na serce wszystkim czynnikom miarodajnym w Cieszynie i Katowicach.

Z konsumu pracowników państwowych w Cieszynie. Donosimy, iż członkowie, którzy uzupełnili udział do wys. 50.000 marek otrzymać mogą za okazaniem książeczki 5 kg cukru gryskowego po cenie 18.000 marek za 1 kg. Członkowie nowowstępujący albo tacy, którzy dopiero udział uzupełniają otrzymają 15 kg cukru po tej samej cenie. Zaznacza się, iż jest to cukier jeszcze po stosunkowo niskiej cenie w porównaniu z cukrem kartkowym, który ma kosztować 23.000 marek. Oprócz tego mogą członkowie otrzymać cukier kosfkowy po cenie 26.000 marek polskich.

Otwarcie schroniska na „Równicy“ w niedzielę, dnia 15 lipca br. Jedną z najpiękniejszych gór Beskidu jest Równica. Położona między Ustroniem a Brenną, oddalona od dworca ustroniskiego tylko godzinę drogi, daje widok na południe aż na śnieżne Tatry, na północ aż w strony Pszczyny. Okryta szalazami, sucha, słoneczna, wymarzona na kąpiele słoneczne, jest może najprzyjemniejszym miejscem wycieczkowie na całym Śląsku. Staraniem kilku pań w Ustroniu i Cieszynie zbudowano na Równicy piękne schronisko, którego otwarcie nastąpi w niedzielę, dnia 15 lipca br. o godzinie 3 po południu. Z Cieszyna-Bobrowki można wyjechać jeszcze o godz. 11'22, z Bielska o 11'07 przed południem, powrócić można z Ustronia o 9'24 wieczorem. Przygotowania ku otwarciu poczyniono nadzwyczajnie. Będzie wszystko, co do pokrzepienia duszy i ciała i do pięknej wycieczki należy. Niniejszem zapraszamy serdecznie wszystkie związki turystyczne, wszystkich wielbicieli przyrody i przyjaciół gór do wzięcia udziału w uroczystości otwarcia schroniska. Kto

kocha góry nasze, niech skorzysta z pięknej sposobności. A kto zwykł był potąd oglądać góry tylko z dołu, niech się raz ruszy i przekona się z radością, że góry piękniejsze są z góry.

Przypomnienie. Zarząd Stow. Chrz. Nał. Naucz. Szk. Powszech. przypomina uczestnikom, że wycieczka do Tatr i Pienin wyjeżdża w niedzielę, dnia 15 lipca o godz. 17'54 wieczorem. Zbiórka pół godziny przed odjazdem na dworcu an Bobrowce.

Dary 3 Maja, zebrane na listy składkowe: Dyrekcja szkoły wydz. Dziedzice-Czechowice 100.000 marek; kier. szkoły lud. IV Wisła-Giębce 50.100 marek; Szkoła katol. w Komorowie 10.000 marek; ks. poseł Józef Londzin w Cieszynie 50.000 marek; ks. Józef Burjan, proboszcz w Golezowie 5000 marek; Szkoła ludowa w Zamarskach 97.325 marek; p. Emil Kuczek, dyrektor Banku 100.000 marek; Karol Kübel, w Koniakowie 32.000 marek; p. Franciszek Michejda, dyrektor semin. w Łodzi 420.000 marek; inż. Stefan Dobrzański, Pilzno 87.800 marek; p. Janusz Michalski, sędzia w Cieszynie 37.000 marek.

Pisma warszawskie kosztują, nie 1500 marek jak wczoraj podaliśmy, ale 2000 do 2500 marek za pojedynczy numer.

Z Czeskiego Śląska

Festyn Macierzy. Zawiadamiamy, iż Dyrekcja kolei państwowych w Ołomuńcu naszego podania o zniżkę na festyn nie uwzględniła, zgadza się jedynie na dołączenie osobnych wagonów dla uczestników festynu do pociągu, wyjeżdżającego z Bogumina o godz. 13'19 i z Jabłonkowa o godz. 13'24, z powrotem z Cieszyna do Bogumina o godzinie 2'04, do Jabłonkowa o godz. 1'35.

Likwidacja Konsumu nauczycielskiego we Frysztacie. Podpisana Komisja likwid. Konsumu nauczycielskiego we Frysztacie zawiadamia wszystkich P. T. Członków, że likwidacja tego stowarzyszenia została ukończoną i zamknięcie rachunków wraz z bilansem likwidacyjnym zostało zatwierdzone uchwałą Walnego Zgromadzenia członków, które odbyło się dnia 23 czerwca 1923. Według bilansu likwid. zostaną z majątku stowarzyszenia wypłacone w pełnej kwocie z przypisanymi odsetkami do dnia 30 VI. 1923 pożyczki członków dane stowarzyszeniu, oraz udziały w wysokości 43% ze stanu z dnia 31 grudnia 1920, gdyż resztę 57% odpisano na pokrycie strat wynikłych z likwidacji. Wpłacone udziały w kor. austr. niestempl. przeliczone na marki polskie a z Mkp w stosunku 250 Mkp = 100 Kcz przeliczone na kor. czeskie, a z tego 43% będzie wypłacał od dnia 15 lipca 1923 do 15 lipca 1926 Bank Rolniczy we Frysztacie, gdzie przypadająca do rozdziału kwota udziałów i pożyczek została złożona jako depozyt członków wraz z imiennym wykazem każdego członka i przypadającą mu kwotą do wypłaty. Zgłaszający się do Banku po odbiór reszty udziału lub pożyczki będą się legi-

tymowali dokumentem, stwierdzającym tożsamość osoby lub pełnomocnictwem notarialnie lub sądowo legalizowanym. Dla nauczycieli wystarczy na pełnomocnictwie urzędowa pieczęć szkolna i podpis kierownika tej szkoły, w której nauczyciel pracuje, lub pieczęć Tow. pedagogicznego w Cieszynie. Mogą być i pełnomocnictwa zbiorowe. Niepodjęte kwoty z wyżej wymienionego depozytu do 15 VII. 1926 zostaną po tym terminie jako przepadłe wypłacone przez Bank Rolniczy we Frysztacie na cele oświatowe Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji w Czeskim Cieszynie lub instytucji przez nią wskazanej. Akta, dokumenty, księgi handlowe oraz resztę pozostałego inwentarza stowarzyszenia odebrał w przechowanie upoważniony do tego przez Walne Zgromadzenie p. Andrzej Kuczek, kierownik pol. szkoły ludowej we Frysztacie, do którego też w potrzebnym razie należy się zwracać we wszelkich sprawach Konsumu. Komisja likwidacyjna Konsumu nauczycielskiego we Frysztacie, stowarzyszenie zarejestr. z ogr. poręką w likwidacji. Frysztat, dnia 3 lipca 1923. — Adam Kubala, Stanisław Paluch.

Przegląd polityczny

Liga obrony powietrznej Polski. W sali kolumnowej Doliny Szwajcarskiej, odbyło się zebranie organizacyjne Ligi obrony powietrznej Polski. Po załatwieniu spraw formalnych przystąpiono do wyboru władz Ligi. Przez akklamację przyjęto listę komitetu organizacyjnego w następującym składzie: Protektor, prezydent Rzeczypospolitej Stan. Wojciechowski, komitet honorowy: ks. kardynał Aleksander Kakowski, prezes rady ministrów W. Witos, marszałek senatu Trampeczyński, marszałek sejmu Rataj, minister spraw wojskowych generał Szeptycki, minister spraw wewn. Kiernik, marszałek Józef Piłsudski. Po dokonaniu wyborów major inż. Pietraszek, prezes Koła techników lotniczych przy warsz. Stow. Techn. — powitał nową organizację, wskazując jej doniosłe znaczenie i wyjaśniając cele, jakim służy Koło techników lotniczych. poczem oświadczył, że Koło oddaje się do harmonijnej z Ligą współpracy.

Zapowiedź nowej podwyżki taryfy kolej. od 1-go sierpnia. W sobotę odbędzie się posiedzenie komitetu taryfowego państwowej rady kolejowej, na którym ma być omawiana nowa podwyżka taryfowa kolejowa. Nowa podwyżka, która będzie obowiązywała od 1 sierpnia, ma wynosić 33% dla taryfy osobowej, a 100% dla taryfy towarowej.

Czego żądają Polacy na Litwie? W dyskusji nad expose prezesa nowego gabinetu litewskiego, p. Galwanauskasa imieniem frakcji polskiej przemawiał poseł Budzyński. Oświadczył on, że frakcja polska w sprawach ogólnopolskich będzie popierała usiłowania, które istotnie będą zadość czyniły konieczności państwowym. W sprawach narodowych Polacy, jako mniejszość narodowa na Litwie, żądają, aby skrepowanie, upośledzenie i krzywda, które by-

Bandytyzm w Chinach.

gorzej niż u nas? Wiadomo, że wprowadzono niedawno wielu Europejczyków i Amerykanów. Przy tej okazji przerywana została komunikacja kolejowa pomiędzy morzem (Tientsinem) a administracyjnym centrum Chin — Pekinem. Przerwa w komunikacji, to już samo przez się katastrofa. A okoliczności, jakie otaczały napad, były jeszcze znacznie gorszą oznaką rozkładu i dezorganizacji. Z zwiększającym się wpływem i żądaniami obcych mocarstw do rządu centralnego, poczęły się coraz częściej ujawniać dążenia poszczególnych prowincji do uzyskania samodzielności. Chiny nie posiadają jeszcze ściśle określonej i prawnej konstytucji. Wszystko jest jeszcze niedokończone, wszystko na razie jest w zawieszeniu. Każdy myśli o sobie. Prezydent, ministrowie, generałowie i namiestnicy, każdy politykuje na własną rękę. Każdy pragnie zebrać jaknajwięcej pieniędzy, gdyż pieniądze dają tu władzę i wpływy. Dawna budowa kraju poczyną wykazywać rysy, dawne formy życia powoli się zacieraają. Obecny stan Chin, to spokojna anarchia, albo też organizowany chaos — jak kto woli. Kto posiada złoto, najmuje żołnierzy i otacza się wszystkimi zew-

nętrznymi oznakami potęgi i władzy. Gdy zabraknie pieniędzy, wojsko się demobilizuje, a dowódcy się tłumaczą wtedy żądaniami obcych mocarstw i koniecznością zaprowadzenia oszbrońi i walczą się bez stałego zajęcia po kraczności. W ten sposób tysiące ludzi posiadają już. Takie bandy znajdziemy w każdej prowincji. W owym czasie dwaj mocarze z północnej strony Jangtse: Tszongsolin i Wupeifu walczyli o pierwszeństwo, a prowincje Chin środkowych były zupełnie ogołocone z wojsk. Na moment ten czyhały bandy. Najwięcej zebrało się ich w starym gnieździe bandytów chińskich w zagłębiu wzgłosem Itszan i Ihsien, po południowym Szantungu. Tam bandy rozbójników sieją postrach na całe prowincje. I oto w walce z wojskiem regularnym, gdy bandytom groził strycek, postanowili oni uczynić zamach i wzięść do niewoli Europejczyków, jako zakładników. Przekradli się więc przez obóz wojskowy, oblegli plant kolejowy, wykoleili pociąg i wprowadzili pasażerów. Dzieje tej wyprawy są w Europie dawno już znane. Ale wątpię, czy Europa ma dokładne pojęcie o skandalu, jaki wypadek ten wywołał w Pekinie i całych Chinach. Uprawdowano wtedy 14 Amerykanów i kilkunastu Europejczyków. Pomiędzy porwanymi

nie było ani jednego Japończyka. Pertraktacje z bandytami powiększyły tylko ten wszechświatowy skandal. Bandyci żądali wysokiego okupu i daleko idących gwarancji osobistych. Słowem była to afera brzydka i odkrywająca przed całym światem wszystkie bolączki Chin. Opinia publiczna obcych mocarstw w wypadku tym zajęła różne stanowiska, a Chińczycy przyzwyczajeni do korzystania z nieporozumień wrogów, starają się okoliczność tę wyzyskać. Japonia od razu zdeklarowała swe pokojowe stanowisko i korzysta obecnie z oburzenia Ameryki i Europy, zwiększając swe wpływy i zalewając Chiny swymi wyrobami. Obecnie dyplomaci obcy i krajowi obradują w Pekinie i naradzają się nad środkami, jakie należy wziąć, by wyplenić bandytyzm w Chinach. Podobno ma być powołana do życia żandarmerja, urządzona na sposób europejski. Chińczycy także radzą i także obradują, ale czy wierzą oni w możność wyniszczenia bandytyzmu w Chinach? Wszak Chiny to kraj, gdzie już od czasów przedhistorycznych pamięci byli panami całych prowincji i skutecznie opierali się władzy cesarza. Należy zatem wątpić, czy stosunki chińskie dadzą się tak łatwo i radykalnie zmienić! „Głos Polski“.

Iy dotąd udziałem Polaków na Litwie, zostały bezwzględnie usunięte, aby natomiast zapewnić wszystkim obywatelom bez różnicy narodowości pełne korzystanie ze wszystkich praw gwarantowanych przez konstytucję. Naczelny postulat Polaków na Litwie jest żądanie niezwłocznego przeprowadzenia autonomii narodowej dla ludności polskiej na Litwie, która to sprawa już zupełnie dojrzała do załatwienia. Frakcja polska poprze nowy gabinet, pod warunkiem, że zrealizuje on niezwłocznie pozytywne obietnice wobec wszystkich bez wyjątku mniejszości narodowych, zawarte w exposé nowego premiera.

Paderewski we Wiedniu. Pisma wiedeńskie podają, że Paderewski przybędzie wkrótce do Wiednia. Paderewski zamierza w Wiedniu koncertować jedynie na cele filantropijne. Pierwszy koncert odbędzie się w wiedeńskiej operze.

Proklamacja republiki nadreńskiej 14 bm. „Wiener Allgemeine Zeitung“ donosi z Berlina: Rząd niemiecki otrzymał cały szereg informacji, wedle których dnia 14 bm. ma zastąpić ogłoszenie republiki nadreńskiej... Obawiają się tu, że pewna część ludności nadreńskiej nie okaże wskazanego w tej sprawie „hartu ducha“...

Wojska włoskie ogłoszą zabór Rijek. Jak donosi „Vossische Zeitung“ z Belgradu: Tamtejszy dziennik „Tribuna“ zamieszcza informacje ze Sysaku, wedle których włoskie oddziały okupujące Fiume są w pogotowiu. Posterunki na granicy jugosłowiańskiej zostały potrojone. W kołach faszystowskich krąży uporczywe pogłoski, że generał Diaz planuje łącznie z wojskowymi kołami wojskowymi proklamację aneksji Fiumy przez Włochy.

Nowe granice Turcji. Szwajcarska agencja telegraficzna donosi: Traktat pokojowy wypracowany na konferencji lozańskiej, oznacza przywrócenie definitywnego stanu pokojowego między Turcją z jednej strony a Wielką Brytanią, Francją, Włochami, Japonią, Grecją, Rumunią i Jugosławią z drugiej. Nowe granice Turcji są następujące: W Europie: Wobec Bułgarii biegnie granica nowa od ujścia rzeki Neswaja do punktu nad Maricą, w którym zbiega się granica turecka, bułgarska i grecka i zgadza się z dotychczasową linią graniczną. Wobec Grecji idzie granica wzdłuż doliny głównego ramienia Maricy, biegnie na wschód od Karagaczu i dalej wzdłuż Maricy do morza Egejskiego. W Azji: Wobec Syrii jest nowa granica ustalona układem francusko-tureckim zawartym w Angorze, który to układ zatwierdzony został pismem rządu francuskiego do delegacji tureckiej w Lozanie. Wobec Iraku ma być linia graniczna ustalona w ciągu dziewięciu miesięcy. Kwestia Mossulu będzie przedłożona radzie Ligi Narodów. Turcja otrzymuje suwerenność nad wyspami Imbros i Tenedos u wejścia do Dardaneli. Grecja zatrzymuje wyspy: Lemnos, Samos, Metlene, Chios, Samotrake i Mikarya, ale wyspy leżące w pobliżu wybrzeża azjatyckiego muszą być zdemilitaryzowane. Prawa Włoch do Dadekanesu zostały potwierdzone. Turcja gwarantuje wolność przejazdu przez Dardanele, oraz komunikacji morzem i powietrzem w czasie pokoju i w czasie wojny. Turcja uznaje kapitulację za zniesioną. Co się dotyczy mniejszości narodowych, będą one w Turcji doznawały takiej samej ochrony, jak mniejszości np. w Polsce, zagwarantowanej na podstawie dawnych traktatów. Naruszenie odnośnych postanowień traktatu może spowodować wkroczenie rad Ligi Narodów. Turcja zobowiązuje się po podpisaniu traktatu pokojowego prosić o przyjęcie do Ligi Narodów. Finansowe postanowienia traktatu zawierają uznanie długu państwowego i objęcie ciężarów tego długu przez Turcję. Dług ten będzie zresztą rozdzielony między Turcję, a państwa sukcesyjne imperium otomańskiego. Alijanci nie stawiają wobec Turcji żadnych żądań reparacyjnych. Turcja nie będzie płaciła żadnych kosztów okupacyjnych, ale Wielka Brytania zatrzyma oba okręty wojenne, wartości 5 milionów funtów tureckich w złocie, skonfiskowane w dokach angielskich w roku 1914. Alijanci rozdziela między siebie sumę 6 milionów f. tur. pochodzącą z wkładów złotych, a skonfiskowane przez nich w Berlinie i Wiedniu na podstawie traktatu wersalskiego i traktatu z St. Germain.

Abonujcie „Dziennik Śląska Cieszyńskiego“.

Wewnętrzne sprawy

Obluda. „Piszesz o grzeczności — mówi w „Robotniku“ Bezmąski — rzecze do mnie znakomity pisarz, zatrzymując mnie w skwarze lipcowego po południa pod cieniem starego drzewa — źle czynisz. Zapominasz o obludzie. Obserwuję życie nasze dłużej, niż ty; u nas grzeczność jest nieodłącznie, organicznie związana z obludą. Ileż ci bliźni mój jest wobec mnie grzeczny, zawsze widzę w oczach jego uśmiech występny obludnika. Kłamie głos myśli jego. Być może, że na innych południkach kultury jest inaczej, choć wątpię. Cywilizacja jest wszędzie ta sama. Ale być może, że tak ukochani przez ciebie (aż do obrzydzenia) Francuzi, są naprawdę grzeczni i usłużni (bo dla mnie niema grzeczności bez usłużności!). Ale u nas nikt nie dotrzymuje przyrzeczeń, nikt nie oddaje pożyczonych książek, nikt nie szanuje czasu, wszyscy spóźniają się na umówione godziny, u nas gdy chcesz coś zdobyć, otrzymać co ci się należy, nie możesz być grzeczny, musisz być raczej niegrzeczny, inaczej nic nie otrzymasz, jeżeli nie będziesz krzyczał, nie otworzą ci, musisz się awanturować — nie wierzysz? Jesteś lunatyk? „zawiało cię“ — jak mówi uroczą księżniczka Olala w operetce, popularnej w tym sezonie w Warszawie. Tak jest, nie śmieję się, ja nie żartuję. Czytam liczne artykuły o grzeczności, ale wszędzie gdzie czytam „grzeczność“, słyszę obludę, ob-lu-da!“

Z dokumentów urzędowych znikną na zawsze: „b. zabór rosyjski“, „Kresy“, „Małopolska“ i t. d. Ministerjum spraw wewnętrznych wydało zarządzenie, aby wszystkie dokumenty urzędowe odznaczono na przyszłość jednolicie: Rzeczypospolita Polska, Województwo, Powiat, Gmina, z wykluczeniem: b. zabór rosyjski, Kresy, Małopolska i t. d., aby zagranica niezbyt dokładnie o naszych stosunkach poinformowana, nie odnosiła wrażenia o braku jednolitości administracyjnej naszego państwa. Naszym zdaniem, surowe to zarządzenie przede wszystkim ułatwi naszą manipulację administracyjną i wnieść z tego należy, że będzie przez wszystkich urzędników ściśle przestrzegane.

O zabezpieczeniu Krakowa przed powodzią. Sekcja ekonomiczna rady miejskiej na ostatnim posiedzeniu omawiała sprawę konieczności szybkiego zakończenia robót, zabezpieczających Kraków od powodzi. Rzeczoznawcy, inżynierowie wodni wrócili uwagę, że przy obecnym stanie rzeczy wyższy stan wody na Wiśle groziłby powodzią Dębikowi, Zwierzyniowi i placowi Groble. Wylew taki pociągnąłby za sobą bardzo poważne straty. Odpowiedni wniosek omawiany będzie na czwartkowym posiedzeniu rady miejskiej.

Dyktatura oszczędnościowa. Prezes rady ministrów rozesłał do wszystkich ministrów okólnik, powołujący się na rozporządzenie rady ministrów z dnia 23 marca o ustanowieniu nadzwyczajnego komisarza oszczędnościowego, wskazując potrzebę udzielenia komisarzowi temu jaknajdalej idących ułatwień. Oto dyktator ten oszczędnościowy powinien być dopuszczany niezwłocznie, poza kolejką wszystkich interesantów, do każdego z p. ministrów, od którego może żądać wszelkich potrzebnych mu wyjaśnień. Okólnik prezesa ministrów przypomina również o kompetencjach komisarza oszczędnościowego, który ma prawo powoływania rzeczoznawców, z grona urzędników państwowych.

Finanse komunalne. Z inicjatywy zarządu związku miast odbyła się w Warszawie pod przewodn. p. senatora Balińskiego z udziałem pp. posłów i senatorów konferencja w sprawie tymczasowej ustawy o finansach komunalnych. Konferencja miała na celu przekonanie posłów i senatorów o słuszności dezyderatów związku miast i obronę przed skutkami już zapadłych w komisji skarbowej na niekorzyść miast uchwał. Dr. Zawadzki uzasadniał dezyderaty związku miast i wykazywał szkodę, jaką przyniosą samorządowi miejskiemu uchwały komisji skarbowej. Szczególnie dotyczy to skreślenia art. 15, pozwalającego miastom na wyprowadzenie samoistnych podatków spożywczych i łaskunkowych, co spowodowało zupełne zniesienie samodzielności skarbowej miast. Komisja skarbowa odrzuciła także art. 13 w redakcji rządowej, wprowadzający zasadę 15 proc. dodatku do państwowych podatków spożywczych, przyjmując zasady i poprawki związku miast nie w

całej jednak rozciągłości, związek bowiem dążył do podniesienia podatku od alkoholu do 50 procent, komisja zaś przyjęła 30 procent, wyłączając zarazem węgiel, sól i naftę, od dodatków na rzecz miast. Dr. Zawadzki zaznaczył, iż związek miast zgadza się na powyższe wyłączenie, żąda jednak, jako ekwiwalentu, podniesienia podatku od alkoholu do 50 procent. Następnie poseł Michalski wyjaśniał swoje stanowisko, jako referenta. Konferencja uznała słuszność dezyderatów związku, przysłała do wniosku, iż należy dążyć do zmiany uchwały komisji skarbowej, wykreśliła artykuł 13 porawek, proponowanych przez związek miast; uchwalono dążyć do podwyższenia dodatku samorządowego do podatku od obrotu z 1/2 do 1 proc. (art. 11).

Izby lekarskie. Naczelna izba lekarska, najwyższa przedstawicielka samorządu korporacyjnego lekarskiego, odbyła swoje pierwsze zebranie w dniu 9 czerwca br. i dokonała wyboru prowizorycznego zarządu, z prezesem dr. Janem Bączkiewiczem na czele. W ten sposób dokonana została całkowita organizacja izb lekarskich w Polsce, obejmująca izby lekarskie w Warszawie (warszawsko-białostocką), Poznaniu (poznańsko-pomorską), Krakowie (krakowsko-kielecką), Łodzi, Lublinie (lubelsko-wołyńsko-poleską) i Lwowie (lwowsko-tarnopolsko-poleską). Całą akcją wyborczą kierowali, z ramienia ministerstwa zdrowia publicznego Gł. komisarz wyborczy dr. Lachowicz i zastępca głównego komisarza wyborczego dr. Hilarewicz, tudzież naczelnicy wydziałów zdrowia w poszczególnych województwach, jako rządowi komisarze wyborczy. Obecnie mają być jeszcze wydane rozporządzenia, zawierające regulamin naczelnej izby lekarskiej i sądu naczelnej izby lekarskiej, które, według ustawy z roku 1921 wydał minister zdrowia publicznego, na wniosek naczelnika izby lekarskiej, jako pośredniczący między ministerstwem zdrowia publicznego a zarządem naczelnej izby lekarskiej organ; w celu przygotowania tego regulaminu, wyznaczony został głównym radcą prawnym, z ramienia ministerstwa zdrowia publicznego dr. Hilarewicz.

Krzyż zasługi. Ogłoszono ustawę z dnia 23 czerwca 1923 r. o ustanowieniu „Krzyża zasługi“ celem odznaczania osób, które od chwili wstąpienia państwa polskiego położyły względem niego lub jego obywateli zasługi, spełniając czynny, nie leżący w zakresie ich zwyczajnych obowiązków, a przynoszące znaczną korzyść państwu lub poszczególnym obywatelom. Zasadniczą odznaką „Krzyża zasługi“ jest krzyż czteroramienny o średnicy 40 mm., zawieszony na wieńcu z wytłoczonymi liśćmi laurowymi; między ramionami pęki promieni, w środku tarczy z literami R. P., otoczona wiankiem z ornamentacją. Odrotna strona gładka, w środku wytłoczony Nr. porządkowy. „Krzyż zasługi“ nosi się na wstążce amarantowej z niebieskimi prążkami wzdłuż brzegów, na lewej piersi po krajowych orderach i odznakach otrzymanych za czyny bojowe. „Krzyż zasługi“ dzieli się na trzy stopnie: krzyż złoty, srebrny i brązowy. Odznaczenie „Krzyżem zasługi“ może być udzielenie tej samej osobie w każdym stopniu czterokrotnie w niemniejszych, jak roczne, odstępach czasu. Nadanie po raz drugi, trzeci i czwarty oznacza się nałożeniem na wstążkę posiadanego już „Krzyża zasługi“ jednego, dwóch lub trzech okuć w kształcie gładkiej, matowej listewki ze złota, srebra, względnie brązu z polerowanymi krawędziami, szerokości 5 mm.

Dział gospodarczy

Rokowania z przemysłowcami o waluty z eksportu. Rokowania z przemysłowcami naftowymi o oddanie walut osiągniętych z eksportu do dyspozycji P. K. K. P., zostały zakończone. W imieniu rządu pertraktowali sekretarz komitetu ekonomicznego ministrów p. Widomski oraz członek dyrekcji P. K. K. P. p. Makowiecki. Rokowania toczyły się w Warszawie i we Lwowie. W rezultacie zgodzono się, iż przemysłowcy naftowi oddają cały zapas walut osiągniętych z eksportu do dyspozycji P. K. K. P., wzamian za co P. K. K. P. pokrywać będzie w całości w granicach otrzymywanych sum na rachunkach walutowych należycie udokumentowane zobowiązania zagraniczne przemysłu naftowego. Poza tem P. K. K. P. udzielać będzie przedsiębiorcom naftowym do wysokości sum poszcze-

gólnych rachunków walutowych, także kredytów markowych. Nadto przyznano przemysłowcom naftowym tę ulgę, że t. zw. zaświadczenia walutowe, bez których przy obecnych przepisach nie można wyeksportować towarów, przeznaczonych na wywóz, mogą być wystawiane przez same przedsiębiorstwa bez uciekania się do pośrednictwa banków zastępczych. Ponieważ umowy z poszczególnymi przemysłowcami zawierane będą indywidualnie, więc przywileje te przysługiwać będą tylko tym, którzy od umów tych nie będą się uchylali.

Zmierzch przemysłu metalowego w Rosji. Dyrekcja trustu „Glawmetali“ w Moskwie postanowiła zamknąć zakłady budowy maszyn w Liubercach pod Moskwą. Te nadzwyczaj ważne zakłady przemysłowe, które, pomimo wszystkich dekretów o nacjonalizacji przedsiębiorstw tego rodzaju, od czasu rewolucji aż dotąd pozostawały pod zarządem swego poprzedniego właściciela, amerykańskiego T-wa budowy maszyn rolniczych. Dyrekcja tych zakładów znana była na całą Rosję ze swej energii i poświęceń z jakimi starano się znaleźć niezbędne surowce i paliwo, a także zbyt dla produkcji zakładów. Ani rewolucja, ani wojna cywilna nie złamały energii zarządu. Obecnie zakłady te są zamknięte z powodu absolutnego braku środków obrotowych, rząd sow. nie chce wyrzucić presji na urzędy i trusty, będące dłużnikami zakładów liuberskich. Z drugiej strony rząd sow. nie posiada takich środków dla subsydjowania przedsiębiorstw, bez względu na to, że rozumie potrzebę fabrykacji maszyn rolniczych dla Rosji sow. Wskutek tego fabryki muszą być zamknięte, a robotnicy nie otrzymują zapłaty, nawet na maj i kwiecień b. r. Oprócz tego „Glawmetali“ zamyka fabryki w Kramatorskiej i Lange w Ekaterynosławiu. O wydzierżawienie pierwszej z nich ubiega się konsorcjum niemieckie.

Położenie robotników w Bolszewii. Czytamy w „Robotniku“: Bankructwo systemu bolszewickiego jaskrawo występuje przy rozpatrywaniu warunków, w których pozostają rzesze robotnicze. Toć one przecie krwią swoją wywalczyły swobody obywatelskie i dla tego robotnik powinien być głównym przedmiotem troski ze strony wielkorządców na Kremlu. Jak zaś sprawy się mają w rzeczywistości przekonywują urzędowe dokumenty, mianowicie: raporty komisarza pracy, oraz Rady pracy i obrony, tudzież artykuły prasy bolszewickiej, z urzędowym „Ekonomicznym Obozreniem“ na czele. Oddać należy sprawiedliwość iż dane przytoczone w sposób bezstronny, lubo potępiają bezwzględnie istniejący porządek rzeczy. Przeciętny zarobek miesięczny robotnika wynosił: w roku 1913 złotych rubli 22; w roku 1922 złotych rubli 8'92 (sierpień); w roku 1922 złotych rubli 10'69 (grudzień). Celem uzupełnienia tych cyfr wskazać trzeba ceny najniezbędniejszych artykułów żywności. Ilość przedmiotów spożywczych zawierająca 3600 kalorii kosztowała: w roku 1913 najdrożej 5 rb. 30 kop. w złocie; w roku 1922 (sierpień) 11'75 w złocie; w roku 1922 (grudzień) 12'07 w złocie. Wynika stąd, że gdy zarobki robotnicze spadły o przeszło 50 procent, to koszt najpotrzebniejszych artykułów spożywczych wzrósł o 140 procent! Ale są jeszcze ciekawsze cyfry: w roku 1913 funt chleba razowego

2 kop.; funt cukru 13'5 kop.; podatki 1 procent; w roku 1922 funt chleba razowego 2'85 kop.; funt cukru 58'6 kop.; podatek 0 procent. Nieco lepiej kształtowały się warunki w kwietniu r. b. skutkiem spadku waluty. Artykuły konsumpcyjne wynosiły tylko 7 rb. 85 kop. (wszystko w złocie) ale zarobki spadły na 6 rb. 75 kop., robotnicy więc nadal głodować muszą. Niedożywiony robotnik oczywiście gorzej pracować musi. Zbyt wyrobów fabrycznych zmalał po części też z powodu coraz większego zubożenia ludności. Stąd wzmaganie się liczby bezrobotnych. W świetle urzędowych danych zarejestrowano pod czas roku 1922 w 52 miastach gubernjalnych. Bezrobotnych: styczeń 67.700; kwiecień 106.000; lipiec 175.600; październik 245.700; grudzień 291.800. Czyli w ciągu roku liczba bezrobotnych wzrosła przeszło czterokrotnie. Jednocześnie donoszą z Ukrainy, że Rada gospodarcza postanowiła zamknąć w dniu 1 lipca 1923 roku nie mniej jak 146 fabryk dla braku materiałów surowych oraz pieniędzy na zapłatę robotników. Pamiętać zaś o tem trzeba, iż lwia część fabryk na Ukrainie — to cukrownie, które w normalnych warunkach nie tylko zaopatrywałyby mogły Rosję w cukier ale pozostałyby jeszcze znaczne ilości na wywóz zagranicę, w zamian za cenne stamtąd sprowadzone towary. Oto raj robotniczy!

Jakób Löffler Cieszyn

ulica Niemiecka Nr. 22

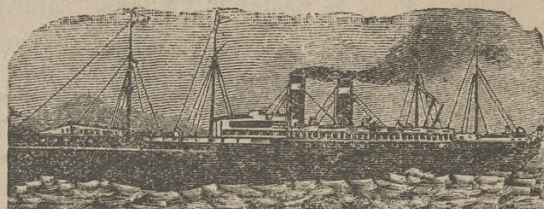
handel towarów
spożywczych, rum
likieri i cognac we
flaskach.

J 129

Poważne przedsiębiorstwo Nasiennoo- ogrodnicze poszukuje dzielnego, inteligentnego fachowca-ogrodnika

specjalisty w hodowli nasion jako i obeznanego w ogrodnictwie handlowym z cieplarniami na stanowisko kierownika. Wolne mieszkanie i korzystne warunki zagwarantowane. Reflektanci z pierwszorzęd. naukowem i fachowem wykształceniem zechcą nadesłać oferty z referencjami do Adm. pisma pod nr. 123

K 123 2-3

Kanadian-Pacific-Railway

Radziwiłłowska 29 KRAKÓW Radziwiłłowska 29

Jedyna bezpośrednia komunikacja z Gdańską, Antwerpji, Hamburga i t. d. do Ameryki i Kanady.

Najkrótsza droga z Krakowa do Ameryki i Kanady

Reemigranci

nawet tacy, którzy przed wojną wrócili z Ameryki, a chcą wracać jeszcze w lecie r. b. winni natychmiast się zgłosić ustnie lub listownie w naszym biurze

Rolnicy

posiadający affidavit'y od rolników kanadyjskich, mogą bez wszelkich ograniczeń wyjechać do Kanady.

Wszelkich informacji udzielamy bezpłatnie

Uwaga na adres!

464-4

Uwaga na adres!

Krämer i Ska

Hurtowny handel towarów mieszanych

Garncarska Cieszyn Garncarska

Skupujemy zboże w każdej ilości, po cenach dziennych.

J 111 2-26

Stenotypistkę

władającą językiem polskim i niemieckim
przyjmię natychmiast

Fabryka mebli

A 128

J. NIEMIEC, Cieszyn

ul. Cieszarowa.

Marmurowe pomniki

M. Löwy nast. Rudolf Klein

CIESZYN, ul. Niemiecka I. 18

poleca od 46 lat istniejące warsztaty do wyrobu wszelkich rodzajów pomników, krzyży, obwońek z najlepszych marmurów. Reparacje wykonuje rzetelnie i tanio. Bogaty skład sztucznych kamieni.

Na życzenie odwiedza właściciel osobiście i wykonuje plany. Zamówienia przyjmuje z całej Polski i Czechosłowacji.

Śląski Zakład Kredytowy

w Bielsku

w Cieszynie

w Katowicach

Tel. 147,459.

Tel. 88

Tel. 1951

BANK DEWIZOWY

przeprowadza wszelkie w zakres bankowości wchodzące interesa szybko i rzetelnie.

J 121 r